

BARNE- OG FAMILIEDEPARTEMENTET
Postboks 8036 DEP
0030 OSLO

Deres referanse
20/4276-1

Vår referanse
20/04239-3

Dato
11.03.2021

Datatilsynets vurdering av personvernkonsekvenser ved en eventuell utvidelse av gjeldsinformasjonsordningen

1. Innledning

Vi viser til brev fra Barne- og familiedepartementet datert 30. oktober 2020, der Datatilsynet blir bedt om å vurdere personvernkonsekvensene ved en eventuell utvidelse av gjeldsinformasjonsordningen.

Bakgrunnen for henvendelsen er en pågående evaluering av gjeldsinformasjonsordningen. Som en del av evalueringen vurderer departementet om gjeldsinformasjonsordningen bør utvides til å gjelde flere former for gjeld. For å få et best mulig grunnlag for denne vurderingen ønsker departementet Datatilsynet vurdering av spørsmålet fra et personvernperspektiv.

Vi vil i det følgende først gi en kort oversikt over gjeldsinformasjonsordningen slik den er i dag og Datatilsynets tidligere vurdering av denne, se punkt 2 nedenfor. Deretter presenterer vi noen generelle betraktninger i punkt 3, før vi går nærmere inn på personvernkonsekvensene i punkt 4. Våre avsluttende betraktninger er inntatt i punkt 5.

2. Gjeldsinformasjonsordningen

2.1. Gjeldsinformasjonsordningen slik den er i dag

Gjeldsinformasjonsordningen reguleres i lov om gjeldsinformasjon ved kredittvurdering av privatpersoner (gjeldsinformasjonsloven) og forskrift om virksomhet etter gjeldsinformasjonsloven (gjeldsinformasjonsforskriften). Formålet med gjeldsinformasjonsordningen følger av gjeldsinformasjonsloven § 1, hvor det heter:

«Lovens formål er å legge til rette for sikker, ordnet og effektiv registrering og utlevering av gjeldsopplysninger for å bidra til bedre kredittvurderinger og forebygge gjeldsproblemer blant enkeltpersoner.»

Gjeldsinformasjonsloven regulerer blant annet adgangen til å drive med gjeldsinformasjonsvirksomhet, og loven åpner i praksis for å etablere et ubegrenset antall gjeldsregistre og gjeldsportaler. Det er per i dag tre foretak som har tillatelse fra Barne- og familiedepartementet til å drive med gjeldsinformasjonsvirksomhet. Alle tre foretakene startet sin virksomhet 1. juli 2019. To av foretakene har organisert gjeldsinformasjonen i register, mens ett foretak benytter en portalløsning.

Det er opplysninger om enkeltpersons gjeld eller ubenyttet kredittramme, som ikke er sikret med pant i formuesgode, som skal rapporteres inn til gjeldsinformasjonsforetakene etter dagens ordning.

2.2. Kort om historikken og Datatilsynets standpunkt

Spørsmålet om det skulle opprettes et nasjonalt gjeldsregister ble utredet i flere omganger før gjeldsinformasjonsloven ble vedtatt i 2017, og virksomheten i gjeldsinformasjonsforetakene startet opp i 2019. Datatilsynet har i alle høringsrundene og i samfunnsdebatten for øvrig, pekt på at registrering av borgernes gjeldsinformasjon er et stort inngrep i privatlivet som ikke kan rettferdiggjøres ut fra tvingende samfunnsmessige behov.

Datatilsynet var videre kritisk til å vedta loven slik den er utformet, fordi lovens intensjon kan oppnås gjennom å velge en mer personvernvennlig løsning enn det loven legger opp til. Gjeldsinformasjonsloven åpner opp for å etablere et ubegrenset antall gjeldsregistre, noe Datatilsynet mener er unødvendig personverninnngripende. Vi mente også at loven burde vært innrettet mot en portalvennlig løsning, og ikke tillate etablering av registre.

Etter vårt syn er de ovennevnte innvendingene mot gjeldsinformasjonsordningen fortsatt like relevante i dag, og vi vil komme nærmere inn på dette i forbindelse med vurderingen av personvernkonsekvenser i punkt 4 nedenfor.

Både gjeldsinformasjonsloven og gjeldsinformasjonsforskriften ble vedtatt før personvernforordningen trådte i kraft i Norge. Forholdet til personvernreglene ble vurdert etter personopplysningsloven av 2000, og forholdet til personvernforordningen er derfor ikke tidligere utredet.

3. Generelle betraktninger

Departementet har uttrykt ønske om at Datatilsynet gjør to konsekvensvurderinger; én vurdering av personvernkonsekvensene ved utvidelse med kun pantesikret gjeld, og én vurdering av personvernkonsekvensene ved utvidelse også med andre former for gjeld. Vi gjør for ordens skyld oppmerksom på at departementet selv må gjennomføre en konsekvensvurdering etter personvernreglene i et eventuelt høringsnotat, men Datatilsynet vil i denne tilbakemeldingen bidra med faglige råd basert på den informasjonen som er forelagt oss.

Pantesikret gjeld vil i hovedsak være lån med pant i fast eiendom eller motorvogn, men også lån med pant i andre eiendeler (løsøre) omfattes av begrepet. Hva som ligger i andre former for gjeld er ikke uttømmende listet opp, men som eksempler nevnes studielån, bidragsgjeld,

skattegjeld, krav fra Statens Innkrevingsentral mv. Dette er altså en meget vid kategori gjeldstyper av til dels svært ulik karakter. I den ene enden av skalaen finner man bidragsgjeld og krav fra Statens Innkrevingsentral som er egnet til å avsløre svært personlige forhold, mens man i andre enden av skalaen finner studielån som kan betegnes som en alminnelig gjeldspost for personer med høyere utdanning.

Datatilsynet anser det lite hensiktsmessig å foreta to separate vurderinger av personvernkonsekvenser ut fra skillet mellom pantelikret gjeld og andre former for gjeld. Det er ikke mulig å foreta en forsvarlig vurdering av personvernkonsekvenser utelukkende på bakgrunn av kategorier av gjeldsopplysninger. Det viktigste utgangspunktet for en vurdering av personvernkonsekvenser er formålet med behandlingen. Vi kommer nærmere tilbake til dette nedenfor i punkt 4.

Et eller flere spesifikke og uttrykkelig angitte formål er en forutsetning for å gjennomføre en fullstendig og forsvarlig vurdering av personvernkonsekvenser. Datatilsynets vurdering av personvernkonsekvenser er preget av at det ikke foreligger konkrete opplysninger om formål på dette tidspunkt. Vår tilbakemelding til departementet er derfor dels en vurdering av personvernkonsekvenser og dels en veiledning om hvilke vurderinger som må gjøres i forkant av en eventuell utvidelse av ordningen.

4. Vurdering av personvernkonsekvenser

4.1. Innledning

Behandling av gjeldsopplysninger under gjeldsinformasjonsordningen må skje i overensstemmelse med reglene for behandling av personopplysninger som følger av personopplysningsloven og personvernforordningen. Personvernreglene bygger på noen grunnleggende prinsipper for behandling av personopplysninger (personvernprinsippene), jf. personvernforordningen artikkel 5. Ved vurdering av personvernkonsekvenser av en eventuell utvidelse av gjeldsinformasjonsordningen, er det naturlig å ta utgangspunkt i disse grunnleggende prinsippene.

Vi vil i det følgende presentere de grunnleggende personvernprinsippene som følger av personvernforordningen artikkel 5 nr. 1 bokstav a til f. Under hvert prinsipp vil vi også redegjøre for hvilke vurderinger som må gjøres før en eventuell utvidelse av gjeldsinformasjonsordningen, og peke på potensielle personvernkonsekvenser.

4.2. Lovlighet, rettferdighet og åpenhet

Det følger av artikkel 5 nr. 1 bokstav a at personopplysninger skal «behandles på en lovlig, rettferdig og åpen måte med hensyn til den registrerte». Med lovlighet menes blant annet at behandlingen må ha et rettslig grunnlag, og at inngrep av offentlig myndighet må være i tråd med EMK artikkel 8 og Grunnloven § 102. At behandlingen skal være åpen og rettferdig innebærer at sammenhengen mellom behandlingen og formålet må være forståelig og forutsigbar for de registrerte.

I henhold til EMK artikkel 8 andre ledd kan inngrep i privatlivet av offentlig myndighet kun rettferdiggjøres «når dette er i samsvar med loven og er nødvendig i et demokratisk samfunn

av hensyn til den nasjonale sikkerhet, offentlige trygghet eller landets økonomiske velferd, for å forebygge uorden eller kriminalitet, for å beskytte helse eller moral, eller for å beskytte andres rettigheter og friheter». Vilkåret «nødvendig i et demokratisk samfunn» er en rettslig standard. Etter praksis fra EMD må inngrepet henge sammen med et tvingende samfunnsmessig behov, og det må være proporsjonalt i forhold til det/de legitime formål etter konvensjonen som skal ivaretas. Begrunnelsen for inngrepet må være relevant og tilstrekkelig. I den forbindelse er argumenter som ikke har tilknytning til legitime formål etter konvensjonen, irrelevante.

Terskelen for inngrep av offentlige myndigheter i retten til privatlivet er med andre ord meget høy. En utvidelse av gjeldsinformasjonsordningen forutsetter at formålet med utvidelsen faller inn under ett av hensynene i EMK artikkel 8 andre ledd, og at tiltaket samtidig kan forsvares ut fra et tvingende samfunnsmessig behov.

Gjeldsopplysninger er ikke i seg selv ansett som en særlig kategori personopplysninger (tidl. sensitive personopplysninger) etter personvernforordningen. I Datatilsynets personvernundersøkelse som ble gjennomført høsten 2019, svarte imidlertid 89 % av respondentene at det var viktig at lovverket særlig beskytter mot innsamling og videre bruk av opplysninger om privatøkonomi. Ved vurdering av personvernkonsekvenser er det viktig å ha med seg de berørtes subjektive oppfatning av personvernet. Resultatene fra personvernundersøkelsen tyder på at en utvidelse av gjeldsinformasjonsordningen vil oppleves som et stort inngrep av en stor andel av de berørte.

Fra et mer objektivt ståsted er det også grunn til å merke seg at gjeldsopplysninger har iboende egenskaper som kan påvirke den registrertes grunnleggende rettigheter og friheter selv i et demokratisk samfunn. Unøyaktigheter, feil eller uønsket spredning av opplysningene vil kunne føre til stigmatisering. Uriktige opplysninger i registeret kan også føre til at personer nektes lån på feil grunnlag, noe som igjen kan ha store konsekvenser for den registrertes rett til f.eks. å skaffe seg egen bolig. Utvidet tilgang til registrerte opplysninger kan også bidra til at flere aktører vil kunne benytte opplysningene til å forskjellsbehandle folk i forbindelse med søknader/støtteordninger osv. Det er derfor også objektivt sett gode grunner for å anse gjeldsinformasjon som veldig private opplysninger.

Dersom de ovennevnte forutsetningene for offentlige myndigheters inngrep i privatlivet ikke er oppfylt, vil inngrepet være i strid med både EMK artikkel 8 og personvernforordningen artikkel 5.

4.3. Formålsbegrensning

Det følger av artikkel 5 nr. 1 bokstav b at personopplysninger skal «samles inn for spesifikke, uttrykkelig angitte og berettigede formål og ikke viderebehandles på en måte som er uforenelig med disse formålene». I dette ligger at formålet må være så konkret angitt at det er mulig å vurdere om de registrerte opplysningene er nødvendige for å oppnå formålet. Videre kan formålet ikke være underforstått, men må formidles klart og tydelig. At formålet må være berettiget innebærer at det må være i samsvar med annet regelverk og innenfor alminnelige samfunnskrav og samfunnsnormer.

Som nevnt i punkt 2.1 ovenfor, er formålet med gjeldsinformasjonsordningen å legge til rette for sikker, ordnet og effektiv registrering og utlevering av gjeldsopplysninger, for å bidra til bedre kredittvurderinger og forebygge gjeldsproblemer blant enkeltpersoner. I departementets brev til Datatilsynet heter det at «[d]epartementet antar at den gjeldende ordningen er godt egnet for formålet, og at finansforetakene nå har et vesentlig bedre grunnlag for sine kredittvurderinger». Departementet viser for øvrig til at man vil få enda bedre kunnskap om hvor godt dagens ordning er egnet for å oppfylle formålet, når evalueringsrapporten fra SIFO foreligger.

Datatilsynet legger til grunn at departementets antagelse om at opplysningene som registreres etter dagens ordning er tilstrekkelig til å oppfylle formålet slik det er formulert i gjeldsinformasjonsloven § 1, er riktig. Det grunnleggende prinsippet om formålsbegrensning er dermed til hinder for at en eventuell utvidelse av gjeldsinformasjonsordningen kan begrunnes i det eksisterende formålet. Dette innebærer også at en eventuell utvidelse av definisjonen av gjeldsopplysning til å omfatte pantelikret gjeld, jf. forskriftshjemmelen i gjeldsinformasjonsloven § 2 bokstav d, vil være i strid med prinsippet om formålsbegrensning.

På denne bakgrunn legger Datatilsynet til grunn at en utvidelse av gjeldsinformasjonsordningen til å omfatte flere typer gjeld, krever en formålsendring.

I brevet til Datatilsynet viser departementet til at det fra flere hold er ytre ønske om at gjeldsinformasjonsloven utvides til å omfatte mer enn forbrukskreditt. Både gjeldsinformasjonsforetakene selv, interesseorganisasjoner og offentlige aktører har tatt til orde for en slik utvidelse av ordningen. Etter det Datatilsynet har fått opplyst er det særlig tre formål som har blitt trukket frem som begrunnelse for ønsket om en utvidelse av ordningen:

- Gjøre det enklere for kredittyttere å innhente relevant informasjon til kredittvurderingen.
- Mer informasjon tilgjengelig via gjeldsinformasjonsforetakene gir bedre grunnlag for utarbeidelse av statistikk og analyse.
- Gjøre det enklere for forbrukere å få oversikt over sin samlede gjeld.

De nevnte formålene fremstår etter vårt syn som meget vide og generelle.

Prinsippet om formålsbegrensning innebærer at formålene med en utvidelse må identifiseres tydelig, og konkretiseres i en slik grad at det er mulig å vurdere hvilke gjeldsopplysninger som er strengt nødvendige for å oppnå formålet. Formålene må videre bestå proporsjonalitetstesten som nevnt ovenfor i punkt 4.2. De definerte formålene er også meget sentrale i vurderingen som skal gjøres etter personvernprinsippene som nevnt nedenfor i punkt 4.4 til 4.7.

4.4. Dataminimering

Det følger av artikkel 5 nr. 1 bokstav c at personopplysninger skal «være adekvate, relevante og begrenset til det som er nødvendig for formålene de behandles for». I dette ligger blant

annet at man alltid skal velge det minst personverninngripende tiltaket for å nå det definerte målet med innsamling og behandling av personopplysninger.

Som påpekt ovenfor er formålene med behandlingen sentral ved vurdering av hvorvidt behandling av personopplysninger skjer i tråd med prinsippet om dataminimering. Etter å ha identifisert og konkretisert formålene som skal oppfylles av en eventuell utvidelse av gjeldsinformasjonsordningen, må det vurderes om de aktuelle formålene er mulig å oppnå med mindre personverninngripende tiltak enn å utvide gjeldsinformasjonsordningen til å omfatte flere typer gjeld.

I denne forbindelse vil det blant annet være nødvendig med en uttømmende identifisering av samtlige gjeldstyper som kan være aktuelt å innta i ordningen, og vurdere hver enkelt kategori gjeldsopplysninger som opp mot formålet.

Registrering av enkeltpersoners usikrede gjeld uten en reservasjonsrett, er i seg selv et meget inngripende tiltak. Da sier det seg selv at det å utvide dagens ordning til å omfatte flere typer gjeld, vil være svært inngripende for den enkelte. Som nevnt ovenfor er ett av formålene som blir trukket frem som begrunnelse for ønsket om en utvidelse av ordningen, at det skal bli enklere for forbrukerne å få en oversikt over sin samlede gjeld. Etter vår vurdering kan man vanskelig argumentere for at det er nødvendig med en obligatorisk registrering av gjeldsopplysningene til samtlige borgere, for å oppnå dette formålet. For å oppnå dette formålet vil det være tilstrekkelig at de som har behov for en samlet oversikt over egen gjeld, kan samtykke til en slik registrering av vedkommendes gjeldsopplysninger.

Når det gjelder ønsket om bedre grunnlag for utarbeidelse av statistikk og analyse, er det grunn til å påpeke at flere offentlige etater allerede i dag har meget vide hjemler for å innhente gjeldsopplysninger. Å samle opplysningene hos gjeldsinformasjonsforetakene for å gjøre det enklere å skaffe et godt grunnlag for utarbeidelse av statistikk og analyse, er derfor neppe forenelig med prinsippet om dataminimering.

Et annet moment som det er høyst relevant å se hen til ved vurdering av om forslaget er i tråd med prinsippet om dataminimering, er organiseringen av gjeldsinformasjonsordningen. Som nevnt innledningsvis åpner gjeldsinformasjonsloven i praksis for et ubegrenset antall gjeldsinformasjonsforetak, og loven åpner for at virksomheten kan organiseres både som et register og som en portal. I høringsrundene i forkant av vedtakelsen av gjeldsinformasjonsloven og forskriften, påpekte som nevnt Datatilsynet at lovens formål kan oppnås gjennom å velge en mer personvernvennlig løsning enn den valgte løsningen som ligger til grunn for dagens gjeldsinformasjonsordning. Dette standpunktet står seg også ved en eventuell utvidelse av ordningen.

Datatilsynet kan vanskelig se for seg et legitimt formål med registrering av borgernes gjeldsopplysninger som krever virksomhet i flere gjeldsinformasjonsforetak for å oppnå formålet. Prinsippet om dataminimering tilsier derfor et behov for å begrense antallet gjeldsinformasjonsforetak. I denne forbindelse kan det også nevnes at dersom et formål skal være å gjøre det enklere for forbrukerne å få oversikt over sin samlede gjeld, er det et lite paradoks dersom dette organiseres på en måte som vil gjøre det vanskeligere for de registrerte

å få en god oversikt over alle gjeldsinformasjonsforetakene som sitter med deres gjeldsopplysninger, og dermed også hvem som har sett opplysningene.

Også måten gjeldsinformasjonsforetakene behandler personopplysninger på, er relevant ved vurdering av om ordningen er opprettet i tråd med prinsippet om dataminimering. Ved vurdering av personvernkonsekvenser er det etter vårt syn en vesentlig forskjell på om personopplysningene behandles i et register eller i en portalløsning. En portalbasert tjeneste vil slik vi ser det være et mer personvernvennlig tiltak enn et register. I en portalbasert løsning vil den enkeltes gjeldsopplysninger først bli delt når det gjøres et konkret oppslag, i motsetning til et register der gjeldsopplysningene til samtlige borgere registreres hos gjeldsinformasjonsforetakene uavhengig av hvem det gjøres oppslag på.

Ved å åpne for private gjeldsinformasjonsforetak i stedet for en offentlig portal, er dagens gjeldsinformasjonsordning drevet som kommersiell virksomhet. Datatilsynet legger derfor til grunn at gjeldsinformasjonsforetakene har et økonomisk insentiv bak ønsket om å utvide ordningen til å omfatte flere gjeldstyper. Det er altså grunn til å tro at det vil bli enda mer attraktivt å drive gjeldsinformasjonsvirksomhet dersom man utvider ordningen til å omfatte flere typer gjeld, noe som igjen vil kunne føre til at flere gjeldsinformasjonsforetak dukker opp. Måten gjeldsinformasjonsordningen er organisert på i dag er derfor ikke i tråd med prinsippet om dataminimering.

Vi viser for øvrig til våre ytterligere kommentarer knyttet til organiseringen av gjeldsinformasjonsordningen i punktene nedenfor.

4.5. Riktighet

Det følger av artikkel 5 nr. 1 bokstav d at personopplysninger skal være korrekte og om nødvendig oppdaterte. Videre heter det at «det må treffes ethvert rimelig tiltak for å sikre at personopplysninger som er uriktige med hensyn til formålene de behandles for, uten opphold slettes eller rettes».

Som nevnt ovenfor er en portalbasert tjeneste etter vårt syn et mer personvernvennlig tiltak enn et register. Dette gjelder også i forbindelse med prinsippet om riktighet. Datatilsynet antar det er større risiko for at det foreligger opplysninger som ikke er oppdaterte i et register, enn i en portal der rapportering av gjeldsopplysninger skjer i forbindelse med et konkret oppslag.

Ved en eventuell utvidelse er det videre grunn til å tro at det vil bli flere aktører som plikter å rapportere inn opplysninger, samtidig som mengden opplysninger vil øke betydelig. Dette innebærer også en økt risiko for feil i de registrerte dataene.

4.6. Lagringsbegrensning

Det følger av artikkel 5 nr. 1 bokstav e at personopplysninger skal «lagres slik at det ikke er mulig å identifisere de registrerte i lengre perioder enn det som er nødvendig for formålene som personopplysningene behandles for». Dette prinsippet har nær sammenheng med prinsippet om dataminimering, og stiller strenge krav til gode sletterutiner. Også her antar Datatilsynet at en portalløsning vil være et bedre alternativ enn et register, da vi legger til

grunn at gjeldsopplysninger ikke lagres i en portalbasert løsning. Dersom gjeldsopplysningene er samlet i et register derimot, vil det være behov for løsninger som sørger for at utdaterte gjeldsopplysninger slettes samtidig som oppdaterte opplysninger rapporteres inn til registeret.

4.7. Integritet og konfidensialitet

Det følger av artikkel 5 nr. 1 bokstav f at personopplysninger skal «behandles på en måte som sikrer tilstrekkelig sikkerhet for personopplysningene, herunder vern mot uautorisert eller ulovlig behandling og mot utilsiktet tap, ødeleggelse eller skade, ved bruk av egnede tekniske eller organisatoriske tiltak». Kravet til sikkerhet er et grunnleggende krav som står meget sentralt i personvernforordningen.

En utvidelse av kategorier gjeldsopplysninger som omfattes av gjeldsinformasjonsordningen vil på flere måter bidra til å endre risikobildet. For det første vil som nevnt ovenfor en utvidelse innebære at flere aktører blir pålagt å rapportere inn gjeldsopplysninger, og det vil potensielt bli flere aktører som kan hente ut gjeldsopplysninger fra gjeldsinformasjonsforetakene. Med flere aktører involvert og en betydelig økning av dataflyten, øker også risikoen for at personopplysninger vil komme på avveie i forbindelse med rapportering eller utlevering av gjeldsopplysninger.

Datatilsynets erfaring med behandling av avviksmeldinger tilsier at feil kommer til å skje, enten på grunn av menneskelig eller teknisk svikt. Bare på den korte tiden som har gått siden gjeldsinformasjonsforetakene startet opp sin virksomhet, har det skjedd avvik der enkeltpersoner har fått utlevert andre personers gjeldsopplysninger ved oppslag i register eller portal. Det har også skjedd avvik der rapporteringspliktig bank har rapportert inn feil og/eller for mange gjeldsopplysninger.

Videre vil en utvidelse av ordningen medføre at mengden personopplysninger som behandles øker kraftig, samtidig som det er grunn til å anta at det vil registreres gjeldsopplysninger om flere personer enn det som er tilfellet etter dagens ordning. De potensielle konsekvensene for de registrerte ved sikkerhetsbrudd, vil bli større når mengden gjeldsopplysninger som behandles øker. Med flere registrerte gjeldsopplysninger vil det naturligvis være flere opplysninger som kan komme på avveie. Ved å samle flere gjeldsopplysninger, øker også risikoen for at opplysningene kan settes sammen til et større bilde som også avslører andre personlige forhold.

På bakgrunn av ovennevnte kan ikke et forslag om å utvide gjeldsinformasjonsordningen vurderes isolert. Myndighetene har også et ansvar for å vurdere den samlede mengden av registre hvor det kan hentes ut private opplysninger om borgerne, og potensielle negative konsekvenser for personvernet en sammenstilling av opplysningene fra de ulike registrene kan medføre.

Ved å øke mengden informasjon om borgernes gjeld som registreres hos gjeldsinformasjonsforetakene, øker også verdien av dataene. Dette vil ikke bare gjelde for det angitte formålet, men også for eksterne aktører med andre og potensielt onde hensikter. Gjeldsinformasjonsforetakene vil dermed bli mer attraktive mål for slike aktører, og det er

derfor grunn til å tro at foretakene vil bli mer sårbare for angrep utenfra, herunder fra andre lands myndigheter.

Når det gjelder valg av organisering har vi ovenfor pekt på hvorfor vi mener en portalbasert tjeneste etter vårt syn vil være et mer personvernvennlig tiltak enn et register. Datatilsynet antar at et register også vil være mer sårbart enn en portalløsning, fordi det vil være behov for kontinuerlig oppdatering av informasjon som er lagret i et register. Videre vil også dagens ordning med et i prinsippet ubegrenset antall gjeldsinformasjonsforetak innebære en større risiko enn om man hadde innrettet gjeldsinformasjonsordningen slik at gjeldsopplysningene kun skulle rapporteres til ett foretak.

5. Avsluttende bemerkninger

Datatilsynet har ved flere anledninger advart mot faren for formålsutglidning dersom man først samler borgernes gjeldsopplysninger i et gjeldsinformasjonsforetak. Dette er av ulike årsaker attraktive opplysninger både for det offentlige og for kommersielle aktører, noe som kan skape et press om at flere opplysninger samles inn og flere aktører får tilgang på opplysningene for nye formål. Som departementet viser til i sitt brev til Datatilsynet, er det allerede fra flere hold og for ulike formål, ytret ønske om at gjeldsinformasjonsordningen utvides til å omfatte mer en forbrukskreditt. Under to år etter at ordningen trådte i kraft er altså dette presset en realitet, og det viser at det er grunn til å være restriktiv med registrering av denne typen personopplysninger.

Det vil stadig dukke opp nye aktører som kan vise til gode formål som tilsier at nettopp de bør få tilgang på opplysningene. Det er imidlertid ikke nok å kunne vise til et godt formål med behandlingen av borgernes personopplysninger. Borgernes grunnleggende rett til vern om privatlivet står sterkt, og kravet til proporsjonalitet tilsier en høy terskel for inngrep i retten til respekt for privatlivet. Det er ikke retten til respekt for privatlivet som må begrunnes, men hvorfor det foreligger et tvingende samfunnsmessig behov for å gjøre inngrep i denne grunnleggende rettigheten.

Med vennlig hilsen

Bjørn Erik Thon
direktør

Miriam Karlsen
juridisk seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen håndskrevne signaturer